

Expertii agro: Schimbările bruște de vreme amenință recolta de fructe și vor afecta prețurile

Автор(и): агроном Роман Рачков, Българска асоциация по биологична растителна защита; гл.ас. Надежда Шопова, Институт за изследване на климата, атмосферата и водите към БАН

Дата: 17.04.2025 *Брой:* 4/2025

Măsurile pe termen lung pentru adaptare și gestionarea riscurilor în agricultură sunt necesare, cu un rol activ atât pentru fermieri, cât și pentru stat.

Repere:

- Virajele bruște de frig și schimbările de vreme din ultimele luni au provocat pagube serioase unor pomi fructiferi, ceea ce va duce la prețuri mai mari ale fructelor.

- Roman Rachkov: „Cel mai probabil, fermierii bulgari care cultivă cireșe, piersici și caise nu vor avea recoltă anul acesta, sau aceasta va fi în cantități minime, și în orice caz vor suferi și pierderi financiare serioase.”
- Condițiile climatice extreme necesită o regândire a practicilor agricole. Potrivit agronomului Nadezhda Shopova, fermierii trebuie să-și adapteze alegerea culturilor, calendarul semănării și plantării, precum și să utilizeze instrumente de prognoză pentru gestionarea riscurilor.
- Asigurarea plantațiilor poate ajuta la gestionarea riscurilor.
- Statul ar trebui să încurajeze crearea de fonduri de garantare și să adapteze legislația la noile realități climatice.
- Consumatorii vor simți și ei efectul anomaliilor climatice prin oferta limitată de produse locale și prețuri mai mari ale fructelor importate.
- Schimbările climatice nu mai sunt un risc abstract – afectează direct economia, veniturile producătorilor agricoli și prețurile pentru consumatori.

Suntem martori unor schimbări din ce în ce mai frecvente și bruște ale condițiilor climatice și [unor ierni cu un caracter nou](#), cu oscilații frecvente de temperatură între căldură și frig. Un exemplu în acest sens este anul în curs – după o iarnă neobișnuit de caldă, în martie și aprilie temperaturile din țară au scăzut la valori semnificativ negative. Rezultatul este un îngheț sever care a afectat diverse culturi, inclusiv caise, cireșe, prune și rapiță.

Schimbările bruște de vreme au provocat pagube serioase pomilor fructiferi, cum ar fi cireșele și caisele. [Sursa](#)

Pagubele în agricultură – unul dintre sectoarele importante ale economiei bulgare – sunt serioase și ne vor afecta în final pe toți. Cu o producție internă redusă și prețuri mai mari, efectele extremele climatice vor fi simțite direct și de consumatori.

Producătorii suferă pierderi directe de recoltă și venit, în timp ce consumatorii se vor confrunta cu o ofertă limitată de fructe locale și prețuri mai mari. **Importurile vor acoperi o parte din deficit, dar la un preț semnificativ mai mare, ceea ce înseamnă că pentru unele gospodării anumite fructe pot deveni inaccesibile.**

Aceste evenimente arată clar că schimbările climatice nu mai sunt un risc abstract, ci o realitate cu un impact direct asupra economiei și bunăstării oamenilor. Prin urmare, sunt necesare eforturi coordonate din partea tuturor părților interesate din sector – fermieri, instituții de stat, asigurători și alte părți și organizații interesate.

Ce s-a întâmplat cu vremea în ultimele luni?

După vremea neobișnuit de caldă din ianuarie, [am înregistrat](#) cea mai rece lună februarie din 2013, cu condiții de iarnă stabilite peste întreaga țară după mijlocul lunii. Potrivit [datelor](#) INMH, în perioada 16–24 februarie temperaturile maxime ale aerului au scăzut sub 0 °C, un fenomen cunoscut sub numele de zile de gheață. În multe zone din nord-estul Bulgariei a fost înregistrat un val de frig cu cel puțin 5 zile consecutive cu temperatură minimă a aerului sub -10 °C. În satul Glavinitsa, regiunea Silistra, pe 22 și 23 februarie temperatura minimă a scăzut sub -20 °C. În perioada 20–24 februarie, au fost înregistrate și temperaturi minime critice pentru pomii fructiferi care ieșiseră deja din repausul forțat, cu valori de aproximativ -19 °C în Kneja și Dragoman, și -21,6 °C în Dobrich.

Pentru cais, la stația agrometeorologică Silistra, [pagubele de îngheț](#) fuseseră deja identificate la acel moment. Cu înghețurile ulterioare sub -3 °C din 20 martie și 8 aprilie în multe zone, pagubele s-au accentuat.

Încă nu există evaluări cuprinzătoare ale pagubelor; sunt disponibile doar date parțiale pentru întreprinderi private și regiuni, dar aceste condiții climatice extreme vor avea cu siguranță un impact serios asupra producției agricole din zonele afectate.

Nadezhda Shopova, inginer agronom și asistent în secția „Climă” de la Institutul pentru Cercetarea Climei, Atmosferei și Apelor al Academiei de Științe a Bulgariei, și autor la Climateka, comentează pe această temă.

„În principiu, cea mai rece lună este ianuarie, dar anul acesta acest rol a revenit lunii februarie. Temperaturile negative au provocat pagube, care au fost cele mai severe în nord-estul Bulgariei, unde sunt concentrate plantațiile de cais. Ulterior, a survenit înghețul și în ajunul primei zile de primăvară – 20 martie, în unele locuri temperaturile minime au fost sub -3 °C. Acest lucru a provocat pagube suplimentare deja în timpul înfloririi, iar pe 8 aprilie înghețurile au scăzut din nou la niveluri critice. Rămâne de stabilit ce procent din flori și din legătoare au fost afectate, deoarece ajutoarele se plătesc în cazurile cu 100% pagube de îngheț stabilite. A existat un val de temperaturi critice în diferite stadii de dezvoltare și în condiții diferite, a căror combinație va determina procentul final al pagubelor.”

Culturile precum rapița sunt deosebit de vulnerabile la virajele bruște de frig dacă se află într-un stadiu sensibil de dezvoltare în această perioadă. Temperaturile care scad la -6 °C sunt extrem de scăzute pentru aprilie și pot provoca pagube serioase. Destul de des, valorile minime de radiație de lângă suprafața solului sunt și mai drastice. Pe lângă rapița dezvoltată timpuriu, riscuri există și pentru floarea-soarelui deja răsărită, care poate fi, de asemenea, afectată de scăderi bruște de temperatură, mai comentează Shopova.

De ce au aceste viraje de frig și schimbări bruște de temperatură un efect devastator asupra pomilor fructiferi și altor culturi?

La sfârșitul iernii, metabolismul plantelor începe să se recupereze atunci când temperatura ambiantă atinge un anumit prag de dezvoltare. Cu cât temperatura este mai mare, cu atât dezvoltarea este mai intensă. Plantele au nevoie de o anumită cantitate de căldură pentru a-și începe procesul genetic de dezvoltare, care este măsurat prin suma temperaturilor efective – diferența dintre temperatura ambiantă și temperatura prag de dezvoltare a plantei.

Acest indicator, legat de [fenologie](#), caracterizează stadiile de dezvoltare ale plantelor și este un indicator al ceasului lor biologic. Plantele au nevoie de căldură pentru a crește și a se dezvolta, iar în anumite faze au loc evenimente fenologice succesive: formarea frunzelor, înflorirea, coacerea fructelor, ofilirea. Plantele, la fel ca insectele, nu-și pot menține propria temperatură și se dezvoltă în concordanță cu schimbările sezoniere de temperatură.

Când iernile sunt mai scurte și mai calde, căldura necesară pentru debutul înfloririi se acumulează mai devreme, ceea ce crește [vulnerabilitatea și riscul](#) de a fi afectate de virajele ulterioare de frig extrem, precum cele observate anul acesta.

Cum îi afectează acest lucru pe fermieri?

Roman Rachkov, expert în agronomie și agricultură, Președinte al Asociației Bulgare pentru Protecția Biologică a Plantelor și autor la Climateka, comentează pe această temă:

„Cel mai probabil, fermierii bulgari care cultivă cireșe, piersici și caise nu vor avea recoltă anul acesta, sau aceasta va fi în cantități minime, și în orice caz vor suferi pierderi financiare serioase.”

Într-o astfel de situație, este complet de așteptat ca producătorii agricoli să solicite compensații de la stat – așa cum fac deja.

„Dar ce înseamnă asta în practică? Pentru ca astfel de compensații să fie plătite, fondurile vor trebui să vină din altă parte – din bugetul pentru educație, cultură, apărare, pensii, drumuri sau alte nevoi publice. Și aici se află întrebarea cheie: ar trebui ca societatea să suporte pierderile unor entități private? În opinia mea – nu. Fiecare fermier ar trebui să evalueze riscurile din domeniul în care activează și să ia măsuri adecvate. **Printre acestea, asigurarea culturilor permanente împotriva riscurilor naturale previzibile realist trebuie să fie obligatorie.** Fermierii care contractează împrumuturi, de exemplu, sunt obligați să se asigure, dar asigurarea încă nu este o practică comună în țara noastră”, comentează în continuare Rachkov.

Asigurarea culturilor permanente împotriva riscurilor naturale previzibile realist este recomandată pentru managerii fermelor. <